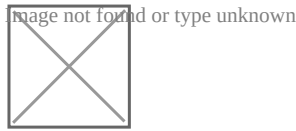

Η διδασκαλία της Εκκλησίας για τη γυναίκα (Βασιλική Σταθοκώστα, Επίκ. Καθηγήτρια Τμ. Θεολογίας Ε.Κ.Π.Α.)

/ [Πεμπτούσία](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1PdRajw>]

2. Το εξηγητικό πλαίσιο του ιουδαϊκού και του ελληνορωμαϊκού κόσμου και η διδασκαλία του Χριστού

Αντί άλλης εισαγωγής στο θέμα, ιδιαίτερα εύγλωττη είναι μια αφήγηση που περιέχεται στις σχετικές με τον βασιλιά Δαβίδ παραδόσεις.

«Ο Αβεσσαλώμ, γιος του Δαβίδ, είχε μια ωραία αδερφή, που ονομαζόταν Ταμάρ. Αυτήν την αγάπησε ο ετεροθαλής αδερφός της ο Αμνών, άλλος γιος του Δαβίδ. Ο Αμνών βασανιζόταν τόσο πολύ από τον έρωτά του, που αρρώστησε για την Ταμάρ...».

Με δόλο ο Αμνών κατάφερε να τη φέρει κοντά του. Αυτή αντέδρασε:

«Ο Αμνών όμως δεν ήθελε να την ακούσει, και καθώς ήταν δυνατότερος απ' αυτήν, την υποχρέωσε να πλαγιάσει μαζί του και τη βίασε».

Ευθύς αμέσως τη μίσησε τρομερά και την έδιωξε. Η Ταμάρ άρχισε να θρηνεί και να οδύρεται. Μπροστά της βρέθηκε ο αδερφός της ο Αβεσσαλώμ που κατάλαβε τι είχε συμβεί και την παρηγόρησε λέγοντας:

«Μήπως σε βίασε ο αδερφός σου ο Αμνών; Έλα τώρα, αδερφή μου, σώπα· αδερφός σου, είναι, μην το παίρνεις κατάκαρδα» (Βασ. Β' 13,1-20)[2].

Ο Αμνών επέβαλε με βία αυτό που ήθελε και έσπευσε να αποποιηθεί οποιαδήποτε ευθύνη για την πράξη του, η Ταμάρ υπέστη βιασμό, ατίμωση, ντροπή και γι' αυτό αναγκάστηκε να ζήσει το υπόλοιπο του βίου της στο παλάτι ως χήρα. Ο Αβεσσαλώμ από την άλλη πλευρά παρηγόρησε την αδερφή του ότι δεν της συνέβη δα και τίποτε τραγικό, ωστόσο ο ίδιος τιμώρησε με θάνατο τον Αμνών (Βασ. Β' 13,28-31).

13, 28-33) για την ατιμωτική πράξη του.

Ο Αμνών και ο Αβεσσαλώμ αποτελούν δύο αρχέτυπα νοοτροπίας και συμπεριφοράς, σύμφωνα με τα οποία η γυναίκα αποτελεί κτήμα του άνδρα, υποτάσσεται σε αυτόν και στη βούλησή του. Παράλληλα, η τιμή και η υπόληψή του θίγονται όταν άλλος άνδρας κυριαρχήσει πάνω της, οπότε επιβάλλεται η ηθική αποκατάσταση μέσω τιμωρίας και χρήσης βίας. Η περικοπή αυτή από το Βασιλειών Β΄ είναι από μόνη της εκφραστική για τα ήθη του παλαιού κόσμου, του αρχαίου Ισραήλ, και μαζί όλων των συγχρόνων αυτού λαών[3] στην περιοχή.

2.1 Ο καινούργιος κόσμος του Θεού

Σε ένα τέτοιο περιβάλλον η Εκκλησία ξεκίνησε την ιστορική της πορεία, σε μια πατριαρχική κοινωνία, είτε γίνεται λόγος για τον ιουδαϊκό είτε για τον ελληνορωμαϊκό κόσμο.

Σε αυτές τις κοινωνίες, που βασίζονται στην αγροτική παραγωγή, οι ρόλοι των δύο φύλων προσδιορίζονται από τη δυνατότητα του καθενός να ανταποκριθεί στις ανάγκες της «αγοράς», για να χρησιμοποιήσουμε έναν σημερινό όρο, και τις εκάστοτε ισχύουσες εργασιακές συνθήκες. Έτσι, διαμορφώνονται οι στερεοτυπικοί ρόλοι του άρρενος ως ισχυρού και του θήλεος ως ασθενούς φύλου και, ακολούθως, τα αντίστοιχα ήθη και συμπεριφορές. Η κοινωνική ιεράρχηση που ακολουθείται

κατά το πατριαρχικό μοντέλο τοποθετεί το άρρεν φύλο στην κορυφή, αποδίδει τιμή σε αυτό και το καθιστά κυρίαρχο στον ιδιωτικό και στον δημόσιο βίο. Αντίθετα, αποδίδει στο θήλυ υποδεέστερη θέση, αιτιολογεί και αποδέχεται την αιτία της ύπαρξής του αποκλειστικά σε σχέση με τον άντρα, πατέρα, αδερφό, σύζυγο, συνδέει τη χρησιμότητά του με την αναπαραγωγή του ανθρώπινου είδους και τη μητρότητα και, ως εκ τούτου, αποστερεί από αυτό τη συμμετοχή στον δημόσιο βίο. Το χάσμα ανάμεσα στον δημόσιο και τον οικειακό χώρο καθίσταται αγεφύρωτο και εγκαθιδρύει μια διχονομία με στατικό χαρακτήρα, η οποία αντανακλάται και στις σχέσεις μεταξύ των δύο φύλων.

Ωστόσο, τομή και επανάσταση αποτελεί η διδασκαλία και το παράδειγμα του Ιησού Χριστού. Το γεγονός της ενανθρώπισης του Σωτήρα από μια γυναίκα, χάρη στην κατάφαση της Μαρίας στο σχέδιο του Θεού για τη σωτηρία της ανθρωπότητας, και σύνολη η βιβλική διδασκαλία αποδίδουν τιμή και σεβασμό, αποδέχονται και προβάλλουν τη γυναίκα ως μέρος του λαού του Θεού[4].

Εντούτοις, συχνά, κοινωνικές νοοτροπίες και πρακτικές, θρησκευτικές αντιλήψεις, θρησκοληψίες και δεισιδαιμονίες διαιωνίζουν έναν στρεβλό τρόπο θεώρησης των γυναικών[5], αποτρέποντας την ενεργότερη συμμετοχή τους στη ζωή της Εκκλησίας και τη διακονία της.

[Συνεχίζεται]

[2] «Ο Αβεσσαλώμ, γιος του Δαβίδ, είχε μια ωραία αδερφή, που ονομαζόταν Ταμάρ. Αυτήν την αγάπησε ο ετεροθαλής αδερφός της ο Αμνών, άλλος γιος του Δαβίδ. Ο Αμνών βασανιζόταν τόσο πολύ από τον έρωτά του, που αρρώστησε για την Ταμάρ, γιατί ήταν παρθένα και του ήταν πάρα πολύ δύσκολο να την πλησιάσει... “Όχι, αδερφέ μου. Μη με ατιμάσεις! Τέτοιο πράγμα δεν πρέπει να γίνει στον λαό του Ισραήλ. Μην κάνεις αυτή την ανοησία. Πώς θα μπορέσω ν’ αντέξω τέτοια ντροπή! Κι εσύ θα θεωρείσαι άτιμος από όλους τους Ισραηλίτες. Μίλησε καλύτερα στο βασιλιά· ασφαλώς δε θα αρνηθεί να με δώσει σ’ εσένα”. Ο Αμνών όμως δεν ήθελε να την ακούσει, και καθώς ήταν δυνατότερος απ’ αυτήν, την υποχρέωσε να πλαγιάσει μαζί του και τη βίασε. Μετά ο Αμνών τη μίσησε τρομερά. Τόσο, που το μίσος του γι’ αυτήν ήταν μεγαλύτερο από τον έρωτά του. Της λέει, λοιπόν, “Σήκω και φύγε”... “Μήπως σε βίασε ο αδερφός σου ο Αμνών; Έλα τώρα, αδερφή μου, σώπα· αδερφός σου, είναι, μην το παίρνεις κατάκαρδα”» (Βασ. Β΄ 13,1-20).

Τα μεταφρασμένα παραθέματα από τη Βίβλο προέρχονται από την έκδοση της Ελληνικής Βιβλικής Εταιρίας, *Η Αγία Γραφή (Παλαιά και Καινή Διαθήκη)*, Μετάφραση από τα πρωτότυπα κείμενα, 2003.

[3] Πρβλ. Μεν. Χριστόπουλος, *Ανταποδοτικές και θεσμικές αποτυπώσεις της βίας στα ομηρικά έπη*, Εισήγηση στο Επιστημονικό Συμπόσιο της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών και Ψυχολογίας, Τμήμα Κοινωνιολογίας, του Παντείου Πανεπιστημίου Πολιτικών και Κοινωνικών επιστημών με θέμα «Μορφές βίας στον αρχαίο κόσμο», Πάντειο Πανεπιστήμιο, 17 Δεκ. 2015, όπου καταγράφονται περιπτώσεις «θεσμοθετημένης βίας», στις οποίες συμπεριλαμβάνεται η αρπαγή και ο βιασμός γυναικών κατά την ομηρική εποχή.

[4] Βλ. ενδεικτικά Μιλτ. Κωνσταντίνου, *Ο ρόλος της Παναγίας στο σχέδιο της σωτηρίας του κόσμου*,

https://www.academia.edu/1852485/O_ρόλος_της_Παναγίας_στο_σχέδιο_της_σωτηρίας_το

Του ιδίου, *Η υπέρβαση των διακρίσεων στην Εκκλησία*, https://www.academia.edu/1810777/H_υπερβαση_των_διακρισεων_στην_Εκκλησία, *Η δημιουργία του νέου λαού του Θεού* (Ματ 1,1-25), https://www.academia.edu/2319450/H_δημιουργία_του_νέου_λαού_του_Θεού_Ματ_1_1-25.

Του ιδίου, *Το «κεφάλαιον» της σωτηρίας* (Λου 1,24-38), https://www.academia.edu/11628729/Το_κεφάλαιον_της_σωτηρίας_Λου_1_24-38.

[5] Πρβλ. την αποτύπωση από τον Αλ. Παπαδιαμάντη του τρόπου με τον οποίο αντιλαμβάνεται τον εαυτό της ως γυναίκα η ηρωίδα του, η Σεραϊνώ, στο διήγημά του «Ο γάμος του Καραχμέτη»: « Ἡ Κουμπίνα (ενν. ἡ Σεραϊνώ), ... , συνεμορφώθη μὲ τὴν παραγγελίαν τοῦ συζύγου της. Ἦτο ἀπλὴ καὶ δὲν ἐπονηρεύετο. “Ἡ δὲ γυνὴ ἕνα φοβεῖται, τὸν ἄνδρα”. Τῆς γίδας τὰ κέρατα εἶναι κυρτά, εἰς σημεῖον ὑποταγῆς, φαίνεται, εἰς τὸν ὑψικέρατον τράγον. Τῆς κόττας ἡ λοφιὰ εἶναι ἀμαυρὰ καὶ ταπεινὴ, καὶ τοῦ πετεινοῦ εἶναι κόκκινη, ὑψηλὴ καὶ ἐξηρμένη, καὶ ὅλον τὸ σῶμά του μὲ ὑψηλὰ σκέλη ἀνωρθωμένον. Παντοῦ ἡ ὑποταγὴ τῆς θηλείας εἰς τὸν ἄρρενα».